

RETTENS DOM (Fjerde Afdeling)

9. april 2003 *

I sag T-217/01,

Forum des migrants de l'Union européenne, Bruxelles (Belgien), først ved avocat
E. Degrez, derefter ved avocat N. Crama,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved A.-M. Rouchaud-Joët og
L. Parpala, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: fransk.

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 11. juli 2001, hvorved den finansielle støtte, der er ydet til sagsøgeren i henhold til artikel A0-3040 i Fællesskabets budget, blev bragt til ophør,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, V. Tiili, og dommerne P. Mengozzi og M. Vilaras,
justitssekretær: fuldmægtig D. Christensen,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 12. december 2002,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder

- ¹ Sagsøgeren er en international ikke-erhvervsdrivende sammenslutning, der har til formål at oplyse og at beskytte interesserne for indvandrere over for Fællesskabets institutioner. Den omfatter flere ikke-statslige organisationer, som virker inden for asyl- og indvandrerområdet.

- 2 Den væsentligste del af sammenslutningens budget finansieres af De Europæiske Fællesskaber. Med henblik herpå har sagsøgeren og Kommissionen den 23. maj 2000 indgået en aftale om støtte med et højestebeløb på 800 000 EUR (herefter »aftalen om støtte«). I henhold til artikel 1 i aftalen om støtte skulle støtten dække sagsøgerens driftsudgifter for 2000. I medfør af artikel 3 i aftalen om støtte er støtten anslået til 800 000 EUR, svarende til 86,65% af de samlede udgifter, der vurderes at kunne afholdes af Fællesskabet. Beløbet skulle udbetales i tre rater.

- 3 Sagsøgeren stillede den 18. juli 2000 over for Kommissionen den nødvendige garanti for betaling af første rate af støtten, og Kommissionen udbetalte første rate på 400 000 EUR den 8. august 2000.

- 4 Den 15. november 2000 fremsendte sagsøgeren en revisionsrapport til Kommissionen, idet den havde gennemført en revision efter at være blevet underrettet om, at Kommissionen ville gennemføre en sådan revision.

- 5 Ved skrivelse af 28. november 2000 anmodede sagsøgeren om udbetaling af anden rate af støtten, svarende til 25% af totalbeløbet, idet den fremlagde en foreløbig finansiel rapport vedrørende de tre første kvartaler af 2000 (herefter »den foreløbige rapport«). Da Kommissionen ikke fandt rapporten egnet til at danne grundlag for udbetaling af anden rate, anmodede den ved skrivelse af 5. december 2000 sagsøgeren om præcise oplysninger og dokumentation. Sagsøgeren besvarede denne forespørgsel ved skrivelse af 11. december 2000.

- 6 Kommissionens tjenestegrene gennemførte den 11. og 12. december 2000 en revision af sagsøgerens regnskaber.

- 7 Som opfølgning på revisionen modtog sagsøgeren en ny anmodning om oplysninger den 18. december 2000.
- 8 Kommissionen oplyste sagsøgeren om sin beslutning om at suspendere ydelsen af støtte for år 2000 ved skrivelse af 19. januar 2001. Ved denne skrivelse oplyste Kommissionen ligeledes sagsøgeren om, at sagen ville blive overdraget til Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).
- 9 Ved skrivelser af 24. og 31. januar 2001 klagede sagsøgeren over ikke at have modtaget den af Kommissionens tjenestegrene udfærdigede revisionsrapport. Sammenslutningen anmodede endvidere om at blive skriftligt orienteret om, hvad Kommissionen påtalte.
- 10 Ved skrivelse af 5. februar 2001 svarede Kommissionen sagsøgeren, at OLAF's undersøgelse verserede, og at sagsøgeren ville blive informeret om resultatet heraf hurtigst muligt.
- 11 Kommissionen iværksatte et besøg i sagsøgerens lokaler den 1. marts 2001 med deltagelse af OLAF, Kommissionens tjenestegrene og sagsøgerens formand, Saïd Charchira.
- 12 Ved skrivelse af 30. april 2001 anmodede sagsøgeren om et møde med det kompetente kommissionsmedlem for at drøfte situationen. Den 18. maj 2001 oplyste det kompetente kommissionsmedlem, at han havde givet sine tjenestegrene instruks om at foretage en grundig gennemgang af sagsøgerens skrivelse af 30. april 2001.

- 13 Den 3. maj 2001 mødte repræsentanter for Kommissionens kompetente tjenestegrene op på sagsøgerens hovedsæde for at undersøge, om alle finansielle transaktioner fra regnskabsåret 2000 var støtteberettigede. Undersøgelsen kunne ikke gennemføres på grund af tilstanden af sagsøgerens bogføring. Samme dag sendte Kommissionen en skrivelse til Saïd Charchira med anmodning om fremlæggelse af en række manglende kontoudtog og om at ordne regnskabsbilagene i kronologisk rækkefølge efter tidspunktet for afholdelsen af udgifterne.
- 14 Ved skrivelse af 22. maj 2001 oplyste Kommissionen sagsøgeren om, at OLAF's revision stadig var i gang.
- 15 Ved rekommanderet skrivelse af 11. juli 2001 underrettede Kommissionen sagsøgeren om sin beslutning om at bringe den finansielle støtte for regnskabsåret 2000 til ophør (herefter »den anfægtede beslutning«). Revisionsrapporten, som dannede grundlag for beslutningen, var vedlagt beslutningen.
- 16 Det anføres navnlig i den anfægtede beslutning:

»Jeg skal henvise til korrespondancen mellem Dem og Kommissær Antonio Vitorino og dennes tjenestegrene i Generaldirektoratet for Retlige og Indre Anliggender. Jeg skal gøre Dem bekendt med den beslutning, der er truffet med hensyn til den fremtidige finansiering af Forum. Den af Kommissionens tjenestegrene udførte revision, hvis konklusioner ikke bestrides ved den undersøgelse, som for nylig blev afsluttet af Kontoret for Bekæmpelse af Svig, har afsløret ikke alene nogle væsentlige mangler i relation til forvaltningen, men ligeledes alvorlige uregelmæssigheder. Som følge heraf ser jeg mig nødsaget til at bringe Kommissionens finansielle støtte i henhold til artikel A0-3040 i Fællesskabets budget til ophør på grundlag af artikel 1 i de generelle betingelser i aftalen om støtte for regnskabsåret 2000. De finder revisionsrapporten, som ligger til grund for beslutningen, som bilag til dette brev. De vil snarest blive orienteret om eventuelle økonomiske konsekvenser.«

- 17 Sagsakterne fra OLAF's undersøgelse blev fremsendt til anklagemyndigheden i Bruxelles den 2. juli 2001.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 18 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 11. september 2001 har sagsøgeren anlagt nærværende søgsmål.
- 19 Ved begæring indleveret til Rettens Justitskontor den 24. april 2002 har KBC Bank SA anmodet om tilladelse til at intervenere i sagen. Anmodningen er blevet afvist ved kendelse af 28. juni 2002 afsagt af formanden for Rettens Fjerde Afdeling.
- 20 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Fjerde Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling.
- 21 Parterne har i offentligt retsmøde den 12. december 2002 afgivet mundtlige indlæg i sagen og besvaret spørgsmål fra Retten.
- 22 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

23 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

Første anbringende vedrørende tilsidesættelse af artikel 1, stk. 2, i de generelle betingelser i aftalen om støtte

Parternes argumenter

24 Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede beslutning er ulovlig, da den er i strid med artikel 1, stk. 2, i de generelle betingelser i aftalen om støtte. Ved at bringe støtten til ophør, fordi undersøgelser har påvist mangler ved forvaltningen og alvorlige uregelmæssigheder, har Kommissionen henvist til en opsigelsesgrund, som ikke fremgår af aftalen om støtte. Denne aftale fastlagde således kun to

situationer, som kunne føre til aftalens opsigelse, nemlig hvis støttemodtageren gik konkurs eller blev opløst, eller hvis støttemodtageren fremlagde urigtige eller ufuldstændige erklæringer med henblik på at opnå støtte.

- 25 Sagsøgeren har gjort gældende, at sammenslutningens anmodning om udbetaling af de sidste rater af støtten ikke er støttet på urigtige eller ufuldstændige erklæringer. I øvrigt er sagsøgeren hverken konkurs eller under opløsning eller i en lignende situation. Desuden påviste den anfægtede beslutning ikke, at der var afgivet urigtige erklæringer med henblik på at opnå den i aftalen fastsatte støtte.
- 26 Sagsøgeren har anført, at den anfægtede beslutning af 2001, som bringer finansieringen for år 2000 til ophør, er meningsløs, idet samtlige udgifter — uanset om de er støtteberettigede eller ej — allerede var afholdt for år 2000. Ifølge sagsøgeren kunne en ophævelse af aftalen om støtte før tid alene påregnes i løbet af år 2000, som er det år, aftalen omfatter.
- 27 Sagsøgeren har understreget, at hverken interne organisationsproblemer eller problemer med, om udgifterne er støtteberettigede, kan begrunde en beslutning om at ophæve aftalen om støtte.
- 28 Sagsøgeren har videre anført, at ved at vælge at bringe den støtte til sagsøgeren, som er vedtaget i Europa-Parlamentet, til ophør, har Kommissionen ikke varetaget den opgave med hensyn til gennemførelse af budgettet, som er tillagt den ved artikel 272 EF ff. Sagsøgeren har anført, at det er indlysende, at en »afbrydelse af støtten« til en organisation, som forfølger almenyttige formål, ikke er i overensstemmelse med god forvaltningsskik, og tvinger organisationen til at ophøre med at eksistere, på trods af, at såvel Parlamentet som Kommissionen har anerkendt dens berettigelse.

- 29 Kommissionen har for det første anført, at aftalen om støtte ikke er en egentlig kontrakt, men snarere en ensidig beslutning fra Kommissionen, som fastsætter en finansiel støtte til en organisation, som forfølger formål af fællesskabsinteresse. Aftalen præciserer i artikel 3 betingelserne for ydelse af støtte samt hvilke udgifter der er støtteberettigede inden for rammerne af fællesskabsfinansieringen.
- 30 Kommissionen har dernæst anført, at den havde ret til at ophæve aftalen om støtte uden forudgående meddelelse i henhold til artikel 1, stk. 2, i de generelle betingelser i aftalen, idet sagsøgeren havde afgivet urigtige eller ufuldstændige erklæringer. Den har gjort gældende, at anbefalingerne fra *Westen & Co.*, der er den virksomhed, der har udført revision for sagsøgeren, oplagt afslører mangler i sagsøgerens administration og disses konsekvenser for den virksomhed, organisationen udfører. Selskabet har konstateret, at sagsøgeren hverken havde intern kontrol eller forskriftsmæssig fakturabog eller kassebog. Kommissionen har ligeledes rejst tvivl med hensyn til bilagene for de udgifter, der er afholdt kontant.
- 31 Med hensyn til den foreløbige finansielle rapport svarede denne ifølge Kommissionen ikke til de krav, der var fastsat i aftalen om støtte. Det drejede sig om en erklæring, som ikke har noget at gøre med de regnskabsmæssige realiteter. Som det blev fastslået i forbindelse med revisionen den 11. og 12. december 2000, omfattede det fremlagte regnskab navnlig adskillige ikke-faktiske udgifter, som derfor ikke var støtteberettigede.
- 32 Kommissionen har tilføjet, at ophævelsen af støtten ikke skal forveksles med dennes udbetaling, dvs. udbetaling af de i aftalen fastsatte beløb for den omfattede periode mod Kommissionens godkendelse af bogføringsbilag som bevis for de støtteberettigede udgifter. Sagsøgeren kunne således ved hjælp af dokumentation for de støtteberettigede udgifter forlange udbetaling af de ved aftalen om støtte fastsatte beløb, svarende til den behørigt dokumenterede værdi.

- 33 Kommissionen har endvidere anført, at på baggrund af de eneste tilgængelige bevisdokumenter har den fastsat størrelsen af sagsøgerens støtteberettigede udgifter. Modregningen mellem disse beløb og størrelsen af den første rate, der blev udbetalt i august 2000, viste, at Kommissionen havde et tilgodehavende på 53 608,94 EUR. Kommissionen havde derfor udstedt en afgørelse om tilbagebetaling af dette beløb.
- 34 Kommissionen har understreget, at sagsøgeren end ikke har forsøgt at godtgøre, at de dokumenter, der blev fremlagt til støtte for anmodningen om udbetaling af anden rate af støtten, levede op til de krav, der stilles i aftalen om støtte.
- 35 Kommissionen har videre anført, at i henhold til artikel 2, stk. 2, i aftalen om støtte udløber denne aftale først ved udbetalingen af sidste rate. Kommissionen var således fortsat berettiget til at ophæve aftalen i henhold til artikel 1, stk. 2, i de generelle betingelser i aftalen om støtte frem til datoen for den sidste betaling.
- 36 Kommissionen har afvist påstanden om, at en anvendelse af artikel 1, stk. 2, i de generelle betingelser i aftalen om støtte kræver et element af forsæt. I henhold til ordlyden er det tilstrækkeligt, at støttemodtageren afgiver en urigtig eller ufuldstændig erklæring.
- 37 Kommissionen har endelig anført, at sagsøgeren i replikken har fremsat et nyt anbringende for at bestride lovligheden af den anfægtede beslutning, ved at gøre gældende, at Kommissionen ikke har varetaget den opgave med hensyn til gennemførelsen af budgettet, som er tillagt den ved artikel 272 EF ff. Som følge heraf finder Kommissionen i henhold til procesreglementets artikel 48, stk. 2, ikke, at dette anbringende skal behandles.

- 38 Subsidiært har Kommissionen anført, at den har gennemført budgettet vedrørende den omhandlede støtte i overensstemmelse med gældende regler om fællesskabsfinansiering. Budgetmyndighedens optagelse af en budgetpost skaber ikke automatisk en forpligtelse for Kommissionen til at gennemføre den.

Rettens bemærkninger

- 39 Indledningsvis bemærkes, at på trods af en vis tvetydighed i formuleringen af den anfægtede beslutning omhandler denne alene støtte for år 2000, hvilket Kommissionen har bekræftet under retsmødet som svar på et spørgsmål fra Retten.
- 40 Det bemærkes, at det fremgår af aftalen om støtte, at fællesskabsfinansieringen for sagsøgeren var betinget af, at sagsøgeren overholdt en række betingelser, som fremgår af aftalen og af de generelle betingelser i bilaget til aftalen.
- 41 Artikel 1, stk. 2, i de generelle betingelser i aftalen om støtte fastsætter således klart, at Kommissionen kan ophæve aftalen og vælge at trække støtten tilbage uden forudgående meddelelse eller erstatning, såfremt støttemodtageren har afgivet urigtige eller ufuldstændige erklæringer med henblik på at opnå den i aftalen fastsatte støtte.
- 42 Ordlyden af aftalen om støtte og de generelle betingelser i bilaget viser desuden klart, at der skulle fremlægges og godkendes en foreløbig og en endelig rapport før udbetalingen af de to sidste rater af støtten.

- 43 Artikel 4 i aftalen om støtte fastsætter i øvrigt, at 25% af det samlede støttebeløb, der er fastsat i artikel 3.1, udbetales til støttemodtageren 60 dage efter modtagelsen og godkendelsen af en foreløbig finansiell oversigt såvel som en anmodning om udbetaling, og at restbeløbet udbetales 60 dage efter modtagelsen og godkendelsen af en endelig finansiell oversigt samt en anmodning om endelig udbetaling.
- 44 Det fremgår heraf, at Kommissionen havde ret og pligt til, før restbeløbet af en støtte blev udbetalt, at undersøge, om de i aftalen om støtte fastsatte betingelser var opfyldt. Det fremgår endvidere, at Kommissionen kunne ophæve aftalen om støtte, hvis støttemodtageren gav mangelfulde oplysninger vedrørende driftsudgifterne med henblik på at opnå støtte.
- 45 Det er ubestridt i sagen, at med anmodningen af 28. november 2000 om udbetaling af anden rate af støtten fremsendte sagsøgeren en finansiell rapport til Kommissionen, hvilket henset til dens ufuldstændighed gav anledning til anmodninger om yderligere oplysninger og revision af sagsøgerens regnskaber, idet Kommissionen langt fra kunne godkende rapporten.
- 46 Det fremgår af sagen, at revisionen af sagsøgerens regnskaber viste alvorlige uregelmæssigheder, hvilket sagsøgeren ikke har bestridt. Det fremgår således af revisionsrapporten, der er vedlagt som bilag til den anfægtede beslutning, at for så vidt angår kassebilag omfatter alle tilgængelige bilag for regnskabsåret 2000 et samlet udgiftsbeløb på 197 811 BEF, hvoraf 142 555 BEF er fundet ikke-støtteberettigede. Blandt disse bilag findes bl.a. dokumentation, som ikke er forskriftsmæssig (bilag 1, 7, 8, 10, 12, 25 og 26), godtgørelse af udgifter uden dokumentation (bilag 2, 3, 4 og 9) eller godtgørelse af ikke-berettigede udgifter (bilag 17, 18, 20 og 24) samt bilag, som i relation til aftalen om støtte slet ikke kan komme i betragtning som støtteberettigede (bilag 5, 6, 11, 14, 15, 16, 21 og

22). Vedrørende bankbilagene omfatter alle tilgængelige bilag for første kvartal af 2000 et samlet udgiftsbeløb på 3 229 323 BEF, hvoraf 851 211,97 BEF er fundet ikke-støtteberettiget. Blandt disse bilag omfatter nogle godtgørelser af udgifter til tjenesterejser angivet på ufuldstændigt udfyldte blanketter, uden underskrift eller uden dokumentation (bilag 1, 2, 6, 10, 12, 16 og 18), repræsentationsudgifter, som ikke er støtteberettigede eller dokumenterede (bilag 3, 4, 5, 13 og 15), honorar til ikke-definerede ydelser (bilag 7), betaling for ydelser uden forskriftsmæssig dokumentation (bilag 8, 9, 11, 20 og 21-25) og kontante udbetalinger uden dokumentation (bilag 17).

- 47 Herefter bemærkes, at Kommissionen var berettiget til at bringe den finansielle støtte til sagsøgeren for år 2000 til ophør i henhold til artikel 1, stk. 2, i de generelle betingelser i aftalen om støtte henset til de i hvert fald ufuldstændige erklæringer fra sagsøgeren med henblik på opnåelse af den omhandlede støtte.
- 48 Med hensyn til sagsøgerens argument om, at Kommissionen ikke i 2001 kunne vedtage en beslutning om ophævelse af den finansielle støtte for 2000, bemærkes, at en sådan beslutning først kunne træffes efter udløbet af det omhandlede regnskabsår og efter gennemførelsen af de nødvendige formaliteter til undersøgelse af, om sagsøgerens udgifter var støtteberettigede, og dette inden for en rimelig frist. Ved at vedtage den anfægtede beslutning den 11. juli 2001 har Kommissionen ikke begået fejl.
- 49 Hvad endelig angår sagsøgerens argument om, at Kommissionen var forpligtet til inden for rammerne af gennemførelsen af Fællesskabets budget at udbetale den støtte, som i den relevante budgetpost var afsat til sagsøgeren, bemærkes, at uanset om dette anbringende kan behandles, fordi det hævdes at være et nyt anbringende, er det fuldstændigt uunderbygget. Optagelsen i budgettet af en udgift forpligter alene til at afholde denne udgift, hvis betingelserne herfor er opfyldt, hvilket ikke er tilfældet i nærværende sag.

- 50 Herefter skal sagsøgerens anbringende om, at den anfægtede beslutning er vedtaget i strid med artikel 1, stk. 2, i de generelle betingelser i aftalen om støtte, forkastes.

Andet anbringende vedrørende tilsidesættelsen af retten til kontradiktion

Parternes argumenter

- 51 Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede beslutning er baseret på undersøgelser, der er gennemført i strid med princippet om kontradiktion. Revisionsrapporten er således alene meddelt sagsøgeren som bilag til den anfægtede beslutning. Desuden er denne rapport formuleret så vagt, at det ikke har været muligt for sagsøgeren at forsvare sig. Sagsøgeren har videre anført, at ingen ansatte var til stede under undersøgelsen, hvilket er i strid med princippet om kontradiktion.
- 52 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen i øvrigt har iværksat flere andre revisioner (i december 2000, marts 2001 og maj 2001), med hensyn til hvilke hverken de indledende konstateringer eller resultater er meddelt sagsøgeren på trods af adskillige forespørgsler fra dens formand. Sagsøgeren har anført, at den ikke har været i stand til i tilstrækkeligt omfang at udøve retten til kontradiktion.
- 53 Kommissionen har anført, at andet anbringende fejlagtigt er baseret på den forudsætning, at revisionsrapporten ligger til grund for den anfægtede beslutning. Imidlertid er afbrydelsen af støtten begrundet i sagsøgerens manglende overholdelse af kravene i aftalen om støtte, nemlig forpligtelsen til at fremsende korrekte og fuldstændige oplysninger. Kommissionen havde således ingen forpligtelse til at

fremsende revisionsrapporten til sagsøgeren, men til gengæld havde sagsøgeren en forpligtelse til at fremsende bevisdokumenter med henblik på ydelse af støtte. Disse dokumenter er imidlertid ikke blevet fremsendt.

- 54 Kommissionen har understreget, at dens tjenestegrene jævnligt oplyste sagsøgeren mundtligt eller skriftligt om utilstrækkeligheden af og uregelmæssighederne ved de dokumenter, der blev fremsendt i forbindelse med anmodningen om udbetaling af anden rate af støtten. Kommissionen har særligt henvist til sagsøgerens skrivelse af 24. januar 2001. For så vidt angår den undersøgelse, som Kommissionens tjenestegrene gennemførte den 11. og 12. december 2000, har Kommissionen anført, at sagsøgerens formand, Saïd Charchira, og organisationens regnskabsekspert, Van den Eede, var til stede.
- 55 I øvrigt var Saïd Charchira til stede såvel ved OLAF's besøg den 1. marts 2001 som ved Kommissionens tjenestegrenes besøg den 3. maj 2001, der havde til formål at vurdere, om udgifterne for regnskabsår 2000 var støtteberettigede. Saïd Charchira var endvidere til stede ved mødet den 20. juli 2001, der blev afholdt på hans foranledning som følge af vedtagelsen af den anfægtede beslutning.

Rettens bemærkninger

- 56 I henhold til retspraksis er retten til kontradiktion under enhver procedure, der iværksættes over for en person, og som kan munde ud i en retsakt, der indeholder et klagepunkt mod den pågældende, et grundlæggende fællesskabsretligt princip, som skal overholdes, selv om der ikke er fastsat nogen bestemmelser vedrørende den pågældende procedure. Kontradiktionsprincippet indebærer, at de adressater for en beslutning, hvis interesser i væsentlig grad berøres deraf, skal have mulighed for at gøre deres synspunkter gældende (Domstolens dom af 24.10.1996, sag C-32/95 P, Kommissionen mod Lisrestal m.fl., Sml. I, s. 5373, præmis 21).

- 57 Det er ubestridt mellem parterne, at sagsøgeren først modtog revisionsrapporten på tidspunktet for meddelelsen af den anfægtede beslutning. Det må herefter undersøges, om sagsøgeren under disse omstændigheder har haft mulighed for at gøre sine synspunkter vedrørende ophævelsen af støtten gældende.
- 58 Det bemærkes for det første, at ifølge fast retspraksis påhviler der ansøgere om og modtagere af finansiel fællesskabsstøtte en forpligtelse til oplysning og loyalitet, hvorefter de skal sikre sig, at de forsyner Kommissionen med pålidelige oplysninger (Rettens dom af 17.10.2002, sag T-180/00, Astipesca mod Kommissionen, Sml. II, s. 3985, præmis 93). Sagsøgeren havde således en forpligtelse til at fremsende bevisdokumenter med henblik på ydelse af støtten. Det er imidlertid ubestridt, at disse dokumenter ikke er blevet fremsendt.
- 59 Det skal understreges, at Kommissionen ved flere lejligheder har anmodet sagsøgeren om oplysninger vedrørende de ikke-støtteberettigede udgifter. Efter at have modtaget anmodningen om udbetaling af anden rate af støtten den 28. november 2000 fremsendte Kommissionen flere forespørgsler til sagsøgeren om præcise oplysninger og dokumentation, særligt den 5. og 18. december 2000 samt den 3. maj 2001. Kommissionen har desuden gennemført flere kontrolbesøg hos sagsøgeren, bl.a. den 11. og 12. december 2000, den 1. marts 2001 og den 3. maj 2001. Kontrolbesøgene blev hver gang gennemført under tilstedeværelse af en eller flere repræsentanter for sagsøgeren, hvilket sagsøgeren også har bekræftet under retsmødet. Ved flere lejligheder har Kommissionen henledt sagsøgerens opmærksomhed på, at dens regnskab ikke gjorde det muligt at fastslå, om betingelserne for ydelse af resten af støtten var opfyldt. Kommissionen har i skrivelse af 19. januar 2001 særligt understreget, at den efter revisionen i december 2000 var bekymret med hensyn til den måde, hvorpå støtten blev administreret. Ved skrivelse af 3. maj 2001 oplyste Kommissionen sagsøgeren om, at undersøgelsen af, om alle de finansielle transaktioner, der er udført i løbet af regnskabsår 2000, var støtteberettigede, krævede »en gennemgang af bankbogen (kopier af de manglende kontoudtog) og systematisering af regnskabsbilag

i kronologisk orden efter deres udbetalingstidspunkt«. Den tilføjede, at ved kontrollen den 3. maj 2001 »blev det konstateret, at bankbogen var mangelfuld (der manglede flere bilag), og at regnskabsbilagenes opstilling ikke gjorde muligt at [fastslå] den direkte sammenhæng (referencer og kronologisk orden) med kontoudtogene vedrørende betalingerne«.

- 60 Det fremgår af det ovenfor anførte, at Kommissionen ved flere lejligheder gav sagsøgeren mulighed for at ordne sit regnskab på en måde, så dokumentationen for udbetaling af resten af støtten kunne findes. Desuden fremgår det af præmis 46 ovenfor, at alle kasse- og bankbilag, som var tilgængelige for regnskabsåret 2000, blev gennemgået. På basis af de tilgængelige bevisdokumenter fastsatte Kommissionen størrelsen af sagsøgerens støtteberettigede udgifter. Modregning mellem dette beløb og størrelsen af den første rate, udbetalt i august 2000, viste sig at give et beløb på 53 608,94 EUR i Kommissionens favør. Imidlertid var der intet, der forhindrede sagsøgeren i at fremsende bevisdokumenter, der stemte overens med kravene i aftalen om støtte, for at modtage resten af støtten eller at bestride Kommissionens vurdering vedrørende sagsøgerens regnskab.
- 61 På trods af, at revisionsrapporten ikke blev fremsendt til sagsøgeren før tidspunktet for meddelelsen af den anfægtede beslutning, havde sagsøgeren altså rigelig mulighed for at fremsætte sine bemærkninger til de omstændigheder, Kommissionen havde lagt til grund for den anfægtede beslutning.
- 62 Desuden har Kommissionen klart anført, at de oplysninger, der kom frem ved de forskellige revisioner, kunne udgøre uregelmæssigheder som omhandlet i artikel 1, stk. 2, i de generelle betingelser i aftalen om støtte, og kunne begrunde, at den omhandlede finansielle støtte blev ophævet og allerede udbetalte beløb krævet tilbagebetalt. Den nævnte udtrykkeligt de typer uregelmæssigheder, der var konstateret, nemlig dels manglende dokumentation, dels tilstedeværelsen af ikke-støtteberettigede udgifter.

- 63 Det fremgår af det ovenfor anførte, at sagsøgeren har haft mulighed for at fremkomme med sine bemærkninger om samtlige uregelmæssigheder, der blev påtalt. Under disse omstændigheder må det antages, at den anfægtede beslutning blev truffet i overensstemmelse med princippet om kontradiktion på trods af, at revisionsrapporten først blev fremsendt til sagsøgeren på tidspunktet for meddelelsen af den anfægtede beslutning.
- 64 Endvidere bemærkes, at sagsøgeren ikke har bestridt rigtigheden af de forhold, der nævnes i revisionsrapporten. Herefter er sagsøgerens anbringende vedrørende Kommissionens tilsidesættelse af retten til kontradiktion, idet Kommissionen ikke fremsendte revisionsrapporten, før den traf den anfægtede beslutning, uden betydning for sagens afgørelse. For så vidt som sagsøgeren ikke har gjort gældende, at konstateringerne i revisionsrapporten er urigtige, har sagsøgeren ingen interesse i at gøre tilsidesættelsen af retten til kontradiktion gældende.
- 65 Herefter bør andet anbringende forkastes.

Tredje anbringende vedrørende tilsidesættelsen af begrundelsespligten

Parternes argumenter

- 66 Sagsøgeren har gjort gældende, at begrundelsen for den anfægtede beslutning er utilstrækkelig, idet den hverken klart nævner, hvilke bestemmelser i aftalen om støtte den bygger på, eller hvilke urigtige erklæringer sagsøgeren skulle have afgivet. Sagsøgeren ved således fortsat ikke, om den anfægtede beslutning ophæver aftalen om støtte, eller om denne beslutning er en afvisning af at betale visse udgifter, der betragtes som ikke-støtteberettigede. Som følge heraf er det umuligt for sagsøgeren at fremsætte sit synspunkt og tilrettelægge sit forsvar.

- 67 Kommissionen har anført, at den anfægtede beslutning er tilstrækkeligt begrundet, idet sagsøgeren ikke kan være i tvivl om, hvilket afsnit i artikel 1 i de generelle betingelser i aftalen om støtte, der henvistes til i den anfægtede beslutning.

Rettens bemærkninger

- 68 Ifølge fast retspraksis skal den begrundelse, som kræves i henhold til artikel 253 EF, klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den fællesskabsmyndighed, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, dels således at de berørte personer kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning og kan forsvare deres rettigheder, dels således at Fællesskabets retsinstanser kan udøve deres prøvelsesret. Omfanget af begrundelsespligten afhænger af arten af den pågældende retsakt og den sammenhæng, hvori den er vedtaget, samt alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (Domstolens dom af 14.2.1990, sag C-350/88, Delacre m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 395, præmis 15 og 16, og Rettens dom af 29.9.1999, sag T-126/97, Sonasa mod Kommissionen, Sml. II, s. 2793, præmis 64).
- 69 I henhold til retspraksis kan begrundelsespligten i tilfælde, hvor henvisningen sker til et dokument, som er bilag til en beslutning og derfor del af dennes indhold, desuden være opfyldt ved fremsendelsen af sådant dokument (jf. i denne retning dom af 24.4.1996, forenede sager T-551/93 og T-231/94 — T-234/94, Industrias Pesqueras Campos m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 247, præmis 142-144).
- 70 I nærværende sag bemærkes blot, at den anfægtede beslutning udtrykkeligt henviser til artikel 1 i de generelle betingelser i aftalen om støtte. Henset til sagsøgerens situation og indholdet af de tre stykker i den nævnte bestemmelse, kunne denne henvisning alene omfatte den situation, der er omhandlet i nævnte artikels stk. 2, andet afsnit. Desuden har revisionsrapporten, der var vedlagt den anfægtede beslutning som bilag, klart vist, hvilke grunde Kommissionen havde til

at ophæve støtten. Herefter må det antages, at den anfægtede beslutning er forsynet med en begrundelse, der har givet sagsøgeren mulighed for at varetage sine rettigheder og givet Retten mulighed for at udøve sin prøvelsesret.

71 Herefter kan tredje anbringende ikke tiltrædes.

Fjerde anbringende vedrørende tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning

Parternes argumenter

- 72 Sagsøgeren har gjort gældende, at aftalen om støtte har skabt en forventning hos sammenslutningen om en fordring på 86,65% af de støtteberettigede udgifter. Ifølge sagsøgeren har Kommissionen, ved at vente mere end otte måneder efter fremsendelsen af den foreløbige rapport og mere end syv måneder efter udløbet af den af aftalen om støtte omfattede periode, skabt begrundede forhåbninger hos sagsøgeren om, at aftalen om støtte ville blive opfyldt, idet udbetalingen af den anden rate af støtten kunne antages at ske inden for 60 dage efter godkendelsen af den foreløbige rapport.
- 73 Sagsøgeren har anført, at hverken skrivelsen af 19. januar 2001 eller de forskellige revisionsbesøg, som Kommissionen havde gennemført, kunne forhindre, at der blev skabt berettigede forventninger hos sammenslutningen.
- 74 Kommissionen har anført, at den ikke har givet sagsøgeren præcise, ubetingede og samstemmende forsikringer, som har kunnet give anledning til berettigede forventninger.

- 75 Kommissionen har videre anført, at sagsøgeren havde kendskab til den procedure, der førte til ophævelsen af den omhandlede støtte.

Rettens bemærkninger

- 76 Princippet om beskyttelse af den berettigede forventning kan påberåbes af enhver person, som en institution har givet visse begrundede forhåbninger. Imidlertid kan princippet om beskyttelse af den berettigede forventning ikke påberåbes af en person, der har gjort sig skyldig i en åbenbar overtrædelse af gældende regler (dommen i sagen Sonasa mod Kommissionen, præmis 33 og 34).
- 77 Ifølge sagsøgeren har Kommissionen ved at vente mere end otte måneder efter fremsendelsen af den foreløbige rapport og mere end syv måneder efter udløbet af den af aftalen om støtte omfattede periode skabt begrundede forhåbninger hos sagsøgeren om, at aftalen om støtte ville blive opfyldt, idet udbetalingen af anden rate af støtten kunne antages at ske inden for 60 dage efter godkendelsen af den foreløbige rapport.
- 78 Hertil bemærkes for det første, at der faktisk ikke foreligger en sådan bekræftelse. Ydelsen af støtte var betinget af fremlæggelse af finansielle erklæringer i henhold til artikel 3 i aftalen om støtte. Denne bestemmelse gør udbetaling af støtte betinget af, at Kommissionen godkender den finansielle rapport. Ved skrivelse af 19. januar 2001, dvs. inden for 60 dage efter fremsendelsen af den foreløbige rapport af 28. november 2000, meddelte Kommissionen sagsøgeren, at udbetalingen af støtte blev suspenderet. Desuden fremgår det af sagen, at Kommissionen

allerede i december 2000 havde oplyst sagsøgeren om, at denne skulle fremlægge supplerende oplysninger til støtte for sin anmodning om udbetaling af anden rate af støtten.

79 Endvidere bemærkes, således som det blev fastslået ved behandlingen af første anbringende, at sagsøgeren ikke har opfyldt sin forpligtelse i henhold til aftalen om støtte til at fremlægge dokumentation, der kan begrunde ydelse af den omhandlede fællesskabsstøtte.

80 Herefter må det fastslås, at Kommissionen ikke har givet anledning til berettigede forventninger hos sagsøgeren om ydelse af støtten.

81 Herefter bør fjerde anbringende forkastes, og Kommissionen bør frifindes.

Sagens omkostninger

82 I henhold til artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgeren har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Fjerde Afdeling)

- 1) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.**

- 2) **Sagsøgeren bærer sine egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger.**

Tiili

Mengozzi

Vilaras

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. april 2003.

H. Jung

Justitssekretær

V. Tiili

Afdelingsformand